

**RECOMANDĂRI PRIVIND APLICAREA PREVEDERILOR LEGALE DIN SECȚIUNEA
A 4-A "PROTECȚIA COPILULUI CU PĂRINȚI PLECAȚI LA MUNCĂ ÎN
STRĂINĂTATE" DIN LEGEA 272/2004 PRIVIND PROTECȚIA ȘI PROMOVAREA
DREPTURILOR COPILULUI**

OBIECTUL RECOMANDĂRILOR: Realizarea procedurii de delegare a autorității părintești de către părinții care urmează să plece la muncă în străinătate (aplicabilă în situația în care ambii părinți sau părintele care exercită singur autoritatea părintească sau la care locuiește copilul urmează să plece la muncă în străinătate).

Prezentele Recomandări pot fi aplicate inclusiv în cazul persoanelor care sunt deja plecate la muncă în străinătate înainte sau după intrarea în vigoare a modificărilor și completărilor aduse Legii 272/2004 și nu au realizat procedura de delegare a autorității părintești, în vederea reglementării situației copiilor cu părinții aflați în străinătate.

Chiar dacă această posibilitate nu este prevăzută în mod expres în Secțiunea a IV-a din Legea 272/2004, republicată și completată, aplicarea retroactivă trebuie făcută prin interpretarea dispozițiilor din normele metodologice pentru această secțiune, din HG 691/2015¹, și în spiritul respectării principiului interesului superior al copilului.

Acest punct de vedere este împărtășit, pe lângă ANPDCA și Salvați Copiii și de alți specialiști din domeniul asistenței sociale și magistrați cu experiență în acest domeniu, consultați în această privință.

Prevederile legale cuprinse în Legea 272/2004 vizează următoarele categorii de persoane:

- Ambii părinți - Trebuie avută în vedere atât situația în care cei doi părinți pleacă în același timp, cât și situația cel mai des întâlnită, în care inițial pleacă un părinte și ulterior pleacă și celălalt părinte din țară.

¹ Art. 2, alin.(4) "În situația în care constată că nu există persoana desemnată potrivit prevederilor [art. 104](#) alin. (2) și (3) din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, serviciul public de asistență socială are obligația de a informa în scris persoana în îngrijirea căreia se află copilul cu privire la prevederile [art. 16](#) alin. (2) din Legea nr. 272/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare."

Art. 16 alin. (2) din Legea 272/2004 republicată "Cel care ia un copil pentru a-l îngriji sau proteja temporar, până la stabilirea unei măsuri de protecție în condițiile legii, are obligația de a-l întreține și, în termen de 48 de ore, de a anunța autoritatea administrației publice locale în a cărei rază teritorială își are sediul sau domiciliul."

- Părintele care exercită singur autoritatea părintească - Această categorie vizează părinții care exercită singuri autoritatea părintească, urmare a divorțului sau a altor situații în care a fost dispusă o astfel de măsură.
- Părintele cu care locuiește copilul - Această categorie vizează părinții care exercită autoritatea părintească în comun, iar urmare a divorțului instanța a stabilit care este părintele cu care copilul va locui în mod obișnuit, urmare desfacerii căsătoriei.

ETAPE ÎN DERULAREA PROCEDURII

1. Transmiterea notificării către Serviciul Public de Asistență Socială din localitatea de la domiciliu

Părintele care se regăsește într-una din situațiile enumerate anterior trebuie să notifice intenția de a pleca la muncă în străinătate Serviciului Public de Asistență Socială din localitatea de domiciliu. Ca model pentru această notificare poate fi folosită Anexa 2 a Ordinului 219/2006 (*Anexa 1* a prezentului document), tipizat care poate fi pus la dispoziția părinților doritori de către SPAS.

Obligația notificării SPAS revine tuturor părinților care pleacă la muncă în străinătate din categoriile mai sus menționate, indiferent dacă munca în străinătate implică sau nu și existența unui contract de muncă.

Notificarea SPAS poate fi realizată prin:

- depunerea notificării de către părintele interesat direct la sediul Primăriei de domiciliu,
- prin transmiterea acesteia prin e-mail, fax, scrisoare, poștă, curier etc. la SPAS

În cazul părinților aflați deja în străinătate, este considerată ca fiind posibilă transmiterea notificării din străinătate, prin mijloacele mai sus-menționate².

Indiferent de modelul folosit (pentru părinții care nu ajung în contact direct cu SPAS-ul va fi greu să folosească un tipizat), în cuprinsul notificării vor trebui să se regăsească în mod obligatoriu următoarele elemente:

- ***datele de identitate ale persoanei în grija căreia va fi lăsat copilul pe durata absenței din țară a părintelui/părinților,***

² Codul de procedură civilă, prin art. 199, prevede că „Cererea de chemare în judecată, depusă personal sau prin reprezentant, sosită prin poștă, curier, fax sau scanată și transmisă prin poștă electronică ori prin înscris în formă electronică, se înregistrează și primește dată certă prin aplicarea ștampilei de intrare.”

Având în vedere că prevederile procedurale permit toate variantele enumerate pentru sesizarea instanței, pentru identitate de rațiune și cererea de notificare a intenției de muncă în străinătate către serviciul public de asistență socială, poate fi formulată de părintele în cauză (în condițiile art. 104 din lege) în oricare din variantele de mai sus.

- *adresa la care copilul va urma să locuiască în viitor*, după plecarea părintelui/părinților,

- *îndeplinirea de către persoana în grija căreia urmează a fi lăsat copilul a condițiilor prevăzute la art. 105, alin. (1) din legea 272/2004*, referitoare la apartenența acesteia la familia extinsă (să fie rudă până la gradul IV inclusiv, cu minorul - persoana poate fi bunic, unchi/mătușă, văr, nepot, frate/soră, străbunic, frate al unui bunic), la vârstă - să aibă minimum 18 ani împliniți.

În ceea ce privește termenul de 40 de zile menționat în lege ca termen în interiorul căruia urmează a fi depusă de către părinte/părinți notificarea, apreciem că **acesta trebuie să fie interpretat ca un termen de recomandare și nu ca unul imperativ, a cărui nerespectare să atragă după sine neîndeplinirea acestei obligații.**

!!! Astfel, notificarea poate fi depusă și cu mai puțin de 40 de zile înainte de plecarea părintelui/părinților din țară.

Mai mult, scopul introducerii acestor prevederi legale a fost și acela de a asigura o monitorizare cât mai exactă a tuturor cazurilor copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate și sprijinirea autorităților de la nivel local în realizarea unor evidențe cât mai complete ale numărului real al copiilor care intră în această categorie.

2. Instrumentarea cazului de către Serviciul Public de Asistență Socială, după primirea notificării

Subliniem importanța demersurilor din etapa aceasta și etapele următoare, pentru evitarea pe viitor a situațiilor în care procedura de delegare a autorității părintești nu este finalizată, limitându-se doar la notificarea SPAS, situație frecvent întâlnită în prezent, conform evaluărilor realizate în ultima perioadă. Menționăm că, conform Secțiunii 4 din Legea 272/2004 modificată, notificarea SPAS cu privire la persoana în care grija căreia va rămâne copilul este doar o etapă în procedura de delegare a autorității părintești, neavând nicio valoare juridică în sine, procedura fiind definitivată doar de instanța de judecată.

Prin sprijinirea părintelui care delegă autoritatea părintească, SPAS-ul are un rol determinant în celeritatea procedurii delegării precum și în obținerea unei finalități în interesul copilului.

În această etapă, personalul din cadrul Serviciului Public de Asistență Socială consiliază și informează persoanele în cauză cu privire la reglementările legale în vigoare și pașii ce trebuie urmați, solicitând totodată și documentele relevante necesare parcurgerii

procedurii de delegare temporară a drepturilor părintești, pentru instanța de judecată, în conformitate cu prevederile art. 105, alin. (3) din Legea 272/2004.

Tot în această etapă considerăm util ca reprezentanții SPAS să înmâneze părintelui interesat, **un model orientativ de cerere adresată instanței** (vezi *Anexa 2*), să îl îndrume în completarea acesteia, și să îi ofere o listă cu documentele conexe care trebuie depuse la SPAS și implicit la instanță, împreună cu cererea respectivă (vezi *Anexa 3*).

După primirea notificării, ***reprezentanții Serviciului Public de Asistență Socială vor efectua o anchetă socială la domiciliul persoanei la care copilul va locui pe perioada delegării, document care să fie inclus în dosarul care va fi transmis instanței.***

Raportul de anchetă socială va trebui să conțină informații relevante și complete despre situația persoanei căreia i se deleagă autoritatea părintească și relația acesteia cu copilul/copiii, despre situația copilului și a părinților acestora.

O astfel de abordare din partea SPAS-ului poate sprijini evitarea prelungirii termenului în interiorul căruia instanța va lua o decizie, aceasta având astfel la dispoziție încă de la primul termen de judecată informațiile ce pot fi relevante în luarea unei decizii.

Considerăm termenul de 40 de zile fixat de lege, în situația în care acesta poate fi respectat de părinte/părinți, ca fiind un termen rezonabil pentru desfășurarea procedurilor ce preced învestirea instanței, proceduri ce includ și efectuarea unei anchete sociale.

3. Înaintarea actelor la instanță (judecătoria competentă teritorial)

Deși Serviciul Public de Asistență Socială nu are calitate procesuală expres prevăzută în prezenta procedură, acesta are un rol determinant în inițierea și celeritatea ei, precum și în obținerea unei finalități în interesul copilului.

Având în vedere că transmiterea propriu-zisă a cererii formulate de părinte și a actelor la instanță nu impune o anumită calitate procesuală sau vreo formalitate suplimentară ulterioară completării și semnării cererii, aceasta se poate face fie de către părinte, fie de către altă persoană interesată (ex: persoana căreia urmează să-i fie delegată autoritatea părintească), fie de către reprezentanții SPAS, prin depunerea acestora directă sau prin transmiterea lor prin poștă/curierat, mail, fax.

Luând în considerare că la nivelul societății există un anumit grad de reticență, cu precădere a persoanelor din mediul rural, de a se adresa instanțelor, cu atât mai mult de a se deplasa efectiv la instanță, **recomandăm specialiștilor SPAS să recomande**

persoanelor interesate posibilitatea transmiterii dosarului prin una din căile mai sus menționate: poștă/curierat, mail, fax.

4. Judecarea cererii și definitivarea procedurii

Un aspect important care trebuie luat în considerare în această etapă îl reprezintă ascultarea copilului. În conformitate cu prevederile art. 29 din Legea 272/2004, ”În orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, copilul are dreptul de a fi ascultat. Este obligatorie ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă apreciază că audierea lui este necesară pentru soluționarea cauzei.”

Cererea făcută în materie necontencioasă se soluționează printr-o încheiere, care în conformitate cu art. 535 Cod procedura Civilă nu are autoritate de lucru judecat, instanța putând reveni asupra acestei încheieri, la cererea celui interesat, dacă situația de fapt avută în vedere la pronunțare s-a schimbat.

Astfel, părintele întors în țară într-o perioadă mai scurtă decât cea pentru care a fost pronunțată delegarea, poate înainta o cerere pentru revocarea delegării autorității părintești. De asemenea, este posibilă menținerea perioadei în care a fost făcută delegarea, cu înlocuirea persoanei căreia i-au fost delegate drepturile.

În ceea ce privește termenul de 3 zile în care instanța ar trebui să se pronunțe, potrivit prevederilor Secțiunii IV din Legea 272/2004, jurisprudența existentă până în prezent demonstrează o practică neunitară la nivelul instanțelor de judecată, motiv pentru care în funcție de situație, termenele din aceste dosare pot fi și mai mari de 3 zile.

În multe situații, depășirea de către instanță a acestui termen poate fi determinată de insuficiența informațiilor puse la dispoziția judecătorului care trebuie să dispună într-o procedură care exclude contradictorialitatea.

Încheierea de delegare a autorității părintești trebuie să cuprindă atribuțiile autorității părintești care au fost delegate, perioada delegării, precum și domiciliul unde urmează să locuiască minorul în această perioadă.

Părinții trebuie informați cu privire la faptul că delegarea autorității părintești pentru o anumită perioadă de timp (maxim 1 an, conf Secțiunii IV, minimul nefiind prevăzut expres) nu este echivalentă cu decăderea lor din drepturile părintești sau cu o limitare a exercițiului acestora.

În cazul **famiilor divorțate**, în care părintele nerezident nu este de acord ca părintele rezident (la care locuiește minorul) să-și delege autoritatea către o anumită rudă a copilului, facem următoarele precizări:

Părintele nerezident poate solicita instanței de judecată modificarea hotărârii privind încuviințarea delegării (apel), cât și a modalității de exercitare a autorității părintești și a locuinței minorului stabilite prin hotărârea de divorț (chiar dacă în legătură cu copilul său a fost dispusă delegarea anumitor drepturi părintești). Astfel, există posibilitatea celui alt părinte (părintele nerezident) de a prelua el însuși exercițiul deplin al autorității părintești.

Pentru a putea veni în sprijinul dumneavoastră în implementarea acestei proceduri, vă rugăm să ne oferiți feedback privind situația de fapt, la nivel local, în ceea ce privește aplicarea prevederilor legale, cât și dificultățile întâmpinate în practică.

Puteți să transmiteți mesajele dumneavoastră către Organizația Salvați Copiii la adresa contact@salvaticopiii.ro, sau apelând Help-Line Copii Singuri Acasă, **0800.070.040**, număr apelabil gratuit în România din toate rețele de telefonie mobilă și fixă.

De asemenea, avem rugămintea de a promova numărul Help-Line la care sunt oferite servicii de consiliere pentru toate persoanele interesate de acest domeniu, în rândul părinților care intenționează să plece la muncă în străinătate/plecați la muncă în străinătate și al persoanelor în grija cărora rămân copiii.

.....

*Prezentul document a fost elaborat în cadrul proiectului **Protecție și educație pentru copiii afectați de migrația pentru muncă în străinătate a părinților derulat de Organizația Salvați Copiii în parteneriat cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție.***

*În cadrul proiectului a fost înființată o platformă on-line care poate fi accesată de orice persoană interesată sau profesionist din domeniu, www.copiisinguriacasa.ro, pentru a găsi informații sau solicita consiliere, precum și un serviciu telefonic apelabil gratuit în România din toate rețelele de telefonie, **0800.070.040**, prin care specialiștii Salvați Copiii oferă îndrumare și consiliere tuturor celor interesați de acest domeniu.*

DECLARAȚIE

nr..... din

Subsemnatul/Subsemnata,
domiciliat/domiciliată în localitatea,
str..... nr....., bl....., sc....., et.....,ap.....,
județul/sectorul, telefon, actul de
identitate,seria nr....., CNP.....
....., vă aduc la cunoștință intenția mea de a pleca la muncă în străinătate.

Declar pe propria răspundere că am/nu am copii minori în întreținere.

Menționez că pe perioada în care voi fi plecat/plecată la muncă în străinătate
copilul/copiii meu/mei (numele, prenumele, data
nașterii).....

.....

.....

.....

va/vor fi lasat/lăsați în întreținerea și îngrijirea doamnei/domnului
.....(gradul de rudenie)

domiciliat/domiciliată în localitatea, actul de
identitate serianr....., CNP

Declarant,

.....

Asistent social,

.....

Către Judecătoria _____

Domnule Președinte,

Subsemnatul/Subsemnata _____ (nume, prenume), cu domiciliul în _____, cu domiciliul procesual ales³ pentru comunicarea actelor de procedură la _____, solicit citarea în calitate de intimat a :

Numitului/Numitei _____ (se menționează persoana desemnată pentru delegarea autorității părintești), cu domiciliul în _____, având codul numeric personal _____

Întrucât în temeiul dispozițiilor art. 527 și urm. din C. proc. civ., și art 104-108 din Legea 272/2004, formulez

Cerere de Delegare a Autorității Părintești,

prin care solicit instanței să încuviințeze cererea subsemnatului/subsemnatei de delegare a autorității părintești cu privire la fiul/fiica meu/mea minor/minoră _____, în vârstă de ____ ani, CNP _____.

³Mențiunea nu este obligatorie, însă trebuie să fie indicată, în cazul în care petentul dorește comunicarea actelor de procedură la o altă adresă decât cea de domiciliu.

În fapt, arăt că:

Subsemnatul/Subsemnata, sunt căsătorită cu numita/numitul _____, relație în urma căreia a rezultat minorul/minora, _____, care domiciliază alături de subsemnatul/subsemnata la adresa _____, elev în clasa ____ la Școala _____

Sau

Subsemnatul/Subsemnata am fost căsătorit/căsătorită cu numita/numitul _____, relație în urma căreia a rezultat minorul/minora _____, care domiciliază alături de subsemnatul/subsemnata la adresa _____, elev în clasa ____ la Școala _____, în prezent fiind divorțat/divorțată de mama/tatăl copilului, instanța stabilind exercitarea autorității părintești în comun/exclusiv pentru subsemnatul/subsemnata și locuința minorului la mine, prin hotărârea judecătorească nr. ____ din _____, pronunțată de Judecătoria _____, rămasă definitivă la data de _____,

Sau

Subsemnatul/Subsemnata am avut o relație de concubinaj cu numita/numitul, relație în urma căreia a rezultat minorul/minora _____ elev în clasa ____ la Școala _____, care domiciliază alături de subsemnatul/subsemnata la adresa _____

Având în vedere aceste aspecte, doresc să deleg autoritatea părintească către _____ (numele) _____, în calitate de _____ a/al minorului/minorei (se menționează gradul de rudenie exemplu : mamă/tată/sora/fratele/etc), pe perioada de _____ (maxim 1 an), perioadă în care

voi pleca la muncă în orașul _____, din _____ (țara). Doresc să deleg autoritatea părintească cu privire la exercitarea drepturilor copilului, cum ar fi⁴:

- de a-l însoți și reprezenta în fața unității școlare pe care o frecventează,
- de a-l însoți și reprezenta în fața unităților spitalicești în caz de nevoie,
- de a încasa alocația,
- de a-l reprezenta în efectuarea demersurilor necesare protejării interesului superior al minorului în fața autorităților și instituțiilor publice locale și județene, pe raza județului _____ ;

_____(alte drepturi ce se doresc a-i fi delegate, ex : de a-l însoți în deplasările naționale ale echipei de baschet)

Pe perioada deplasării voi putea fi contactat/contactată telefonic la nr. de tel _____sau pe mail _____ sau la adresa _____.

Copilul locuiește în prezent la adresa _____ și va locui în continuare alături de _____ la următoarea adresă _____.

În drept, ne întemeiem cererea pe dispozițiile: art. 148-151, 530 C.proc.civ. și art 104-108 din Legea 272/2004.

În dovedire, solicităm încuviințarea probei:

- cu înscrisuri ;
- audierea _____, (se indică persoana ce se dorește a fi audiată) _____, CNP _____, domiciliată _____ ;

În cadrul probei cu înscrisuri, depun următoarele înscrisuri:

Pentru părinte/părinți

⁴ Drepturile menționate sunt prezentate doar cu titlu exemplificativ.

- Copie C.I. subsemnatul/subsemnata;
- Copie certificat de căsătorie;
- Copie certificat de deces al soțului (*dacă este cazul*);
- Copie hotărâre de divorț nr __ pronunțată de Judecătoria _____, rămasă definitivă la data de _____ (*dacă este cazul*);
- Copie dovada deplasării în interes de serviciu (*dacă există*);

Pentru copil

- Copie certificat de naștere/carte de identitate al/a minorului;
- Adeverință medicală privind starea de sănătate a minorului;

Pentru persoana indicată pentru a prelua autoritatea părintească

- Copie C.I.;
 - Cazierul judiciar;
 - Copie adeverință de salariat, talon de pensie etc.;
 - Copie dovadă spațiu de locuit (*în cazul în care minorul se va muta la această persoană*);
 - Adeverință medicală care să ateste dacă este clinic sănătos;
 - Declarație pe propria răspundere că are /nu are alți copii în întreținere;
- Alte înscrisuri apreciate ca fiind relevante, în copii certificate pentru conformitate cu originalul, într-un singur exemplar, în funcție de situație.

Depunem prezenta cerere de chemare în judecată, într-un exemplar.

Solicităm judecarea cauzei, în lipsă , în conformitate cu art. 411 alin.(1) pct.2) din C. proc. civ.

Data,

Semnătura,

Domnului Președinte al Judecătoriei _____

Anexa 3

Listă orientativă cu documentele necesar a fi incluse în dosarul transmis instanței, în vederea nominalizării persoanei care va asigura creșterea și îngrijirea copilului pe durata absenței părinților din țară.⁵

- ✓ documente ale părintelui/părinților: copie acte de identitate și de stare civilă (certificat de căsătorie),
- ✓ dovada faptului că părintele respectiv exercită singur autoritatea părintească (copie hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de divorț, copie certificat de deces al celuilalt părinte), dacă este cazul,
- ✓ alte acte (dacă acestea există) contract de muncă, permis de muncă care să ateste unde va/vor pleca părintele/părinții și pentru ce perioadă etc.
- ✓ documente de stare civilă ale copilului: copie certificat de naștere/carte de identitate, adeverință medicală privind starea de sănătate a acestuia;
- ✓ documente pentru persoana în grijă căreia va rămâne copilul: copie act de identitate, cazier judiciar, dovada veniturilor (adeverință de salariat, talon de pensie etc.), dovada spațiului de locuit, adeverință medicală care să ateste dacă este clinic sănătos, o declarație pe propria răspundere că are /nu are alți copii în întreținere;
- ✓ alte acte doveditoare care pot descrie situația familială sau a copilului, în funcție de situație sau la cererea SPAS-ului sau a judecătoriei.

⁵ Listă orientativă rezultată urmare a cauzisticii înregistrate la nivelul Organizației Salvați Copii, în cadrul implementării prezentului proiect (conform practicii SPAS-urilor și instanțelor de judecată consultate)